

Թ Ո Ւ Խ Ս Մ Ա Ն Ո Ւ Կ

Ամեն երկիր իւր Ս. Գէորգ և Թուխ Մանուկ ուխտատեղիներն ունի, այս Թուխ Մանուկներ միշտ աւերակ կը տեսնուին, նոյնպէս Ս. Սարգիս որ թէև սահաւ կը գտնուի, սակայն ամենէ աւելի յարգելի սուրբն է. Թուխ Մանուկ կայ Անդաբ և Բաղնոց¹, որոյ գուռը ևս կայ սեպագրութիւն, որպէս Այաշկերտի Թուխ Մանկան քարերուն մէջ ևս գտնուած էր քառակուսի բևեռագրով քարը: Երկու թուխ Մանուկներ ևս կան Մանազկերտի բերդի մէջ:

Մանազկերտ գաւառին մէջ գտնուած հայ գիւղօրայք, որ մեծաւ մասամբ քրդախառն են:

Արածանոց աջ կողմը

	Տ ու ն ք հայ քուրդ			Տ ու ն ք հայ քուրդ	
Տուկնուկ	20	150	Նորատին	50	30
Հասան փաշա	5	80	Գերանլի	10	70
Մըլա-Ալի	15	40	Թոռլու	5	50
Գորախան	20	60	Խարապա Ղասմիկ	10	3
Հէասէ	15	60	Էքնախօճէ	20	2
Մըլա Մստաֆա	25	50	Սուլթանլու	10	100
Ղասմիկ ²	50	30	Կոշտեան	20	100

1. Անդաբ Ճապալ Վերտի 5, Զօք 20, Շամէ 5, Ղարաղու 12, Ղարղալի 8, Խրպէսօր 5 և Բաղնոց 60, Ղզըլ Ղայա 20, Գրագոմ 20 տուն հայեր կան, որ քրդախառն են և ներկայ հանգամանքներու մէջ հանգիստ են բէկներու ազդեցութեան ներքեւ լինելով:

2. Ռզի գիւղն է. սա Հասնանցի է և ունի 1500 ծխաւոր, սա բազմաթիւ հայ հարսներ և աղջիկներ փախուցած՝ անպատուած է: